

Absurdný krok či opozičné právo? PS nestíha raketové vládne tempo. Fico sto dní má, Šimečka nie

- CZ24 News | 9. listopadu 2023

SLOVENSKO: Nová vládna trojkoalícia je na scéne niečo vyše troch týždňov, poslanci majú za sebou ustanovujúcu schôdzu, vláda prvé rokovania a ministri prvé kroky. Matúš Šutaj Eštok (Hlas) vzal svoju funkciu naozaj zhurta a kým ostatní ministri sa s agendou len zoznamujú, nový šéf vnútra stihol vymeniť takmer celé vedenie polície, postaviť mimo služby šesticu vyšetrovateľov okolo Jána Čurilla či postaviť sa s vodným delom na hranice s Maďarskom. Opozícia ho chce preto odvolať.

Tento krok však prichádza po čoraz hlasnejšej kritike, že opozícia je príliš pasívna, slabá a nereaguje primerane na kľúčové obdobie počas skladania vlády a čistiek v polícii. Prekvapili nováčikov v Progresívnom Slovensku (PS) rýchle zmeny tak, že nestíhajú reagovať?

Názor politológov sa líši, no zhodujú sa v tom, že odvolávať a grilovať koalíciu je prácou opozície a Hlas si len chráni svoje teritórium. Kritike čelí PS najmä preto, že ide o novú stranu, ktorá po voľbách hovorila o tom, že bude tvrdou opozíciou.

Okrem toho si svoju kanceláriu „zútulnil“ aj nový podpredseda parlamentu Ľuboš Blaha a aj on bude za spochybňovanie úradu čeliť odvolávaniu, ktoré iniciovalo KDH.

PS chce odvolávať Šutaja Eštoka

Opozícia musí čakať

Opozícia na čele s najsilnejšou stranou PS čelí v ostatných dňoch kritike, že spoza mantinelov nestíha sledovať a adekvátne reagovať na to, čo mimoriadne aktívna vládna koalícia za pár dní v úrade stihla spraviť. Na sociálnej sieti kritizoval PS aj exminister obrany Jaroslav Nad' (Demokrati). „Parlamentná opozícia je ticho, s výnimkou OĽaNO, ktorí sa snažia byť viditeľní. Všetci ostatní však nič,“ povedal. Líder Demokratov Eduard Heger uviedol, že politická scéna potrebuje skúsenú a tvrdú opozíciu.

Líder PS Michal Šimečka po kritike oznámil, že chce Šutaja Eštoka odvolávať z postu ministra vnútra hneď, ako získa vláda dôveru v Národnej rade (NR) SR. „Minister vnútra ešte ani nezískal dôveru parlamentu a už ukázal, že si ju nezaslúži. O vyslovenie nedôvery preto požiadame hneď, ako to bude možné,“ skonštatoval.

Vláda podľa Šimečku nemôže čakať, že jej bude PS dávať na prácu symbolických sto dní, keď za prvých desať dní ukázala, aký má vzťah k spravodlivosti v krajine. Najväčšie zlyhania prišli práve v oblasti vnútra a kroky Šutaja Eštoka označil za „šikanu a čistky v polícii“, ktoré prekračujú zákon. Hlas svojho ministra bráni a tvrdí, že návrh PS je iba reakciou neskúsených politikov na výčitky médií o nečinnosti opozície.

Šutaj Eštok: Štát pri zemetrasení zlyhal

„Avizovať odvolanie ministra v čase, keď ešte vláda ani nezískala dôveru parlamentu, je politická absurdita,“ uviedla strana s tým, že PS malo v pláne byť konštruktívnou opozíciou, no podľahlo tlaku „krikľúňov“ z hnutia Slovensko. „Je absurdné, aby bol akýkoľvek minister odvolávaný za to, že dodržiava platný zákon, podľa ktorého musí byť príslušník polície postavený mimo služby v prípade dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu,“ skonštatovala strana s tým, že Šutaj Eštok len naplňa program strany.

Faktom však ostáva, že Šutaj Eštok ešte odvolávaniu nemôže čeliť. Nedôveru možno vysloviť len takej vláde, ktorej predtým bola vyslovená dôvera. Rovnako nemôže NR SR vysloviť nedôveru ani členovi takejto vlády, skonštatoval ústavný právnik z Univerzity Komenského Vincent Bujňák. Vláda do času vyslovenia dôvery totiž pôsobí na odlišnom ústavnom základe. Poslanci môžu ministra takejto vlády interpelovať, prípadne môžu na základe poverenia NR SR či parlamentného výboru vykonať na ministerstve poslanecký prieskum, doplnil Bujňák.

Absurdita a pomalé PS či právo opozície?

Je však takýto krok absurdný? Podľa politológa z Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave Jozefa Lenča má opozícia právo kontrolovať a kritizovať prácu ministrov, ako aj navrhnúť odvolanie člena vlády. „To je jej primárna úloha. V každom prípade návrh na odvolanie člena vlády, hoc akokoľvek relevantne odôvodnený, v čase, keď vláda ešte nezískala dôveru parlamentu, pôsobí naozaj absurdne,“ zhodnotil.

Foto: Robert Hüttner, Pravda

Opozícia chce odvolávať ministra vnútra Matúša Šutaja Eštoka hneď, ako vláda získa dôveru v parlamente, uviedli predseda Progresívneho Slovenska Michal Šimečka (vzadu) a poslanec hnutia Slovensko (predtým OĽaNO) Michal Šipoš.

„Mimochodom, opakovane to konštatovali aj prítomní zástupcovia ostatných opozičných strán SaS a Matovičovho „Kocúrkova“,“ uviedol Lenč. Na druhej strane politológ z Prešovskej univerzity Michal Cirner si myslí, že slová Hlasu o absurdite sa dali čakať. „Musia sa nejako brániť a je jasné, že budú hájiť vlastného ministra. Je právom opozície iniciovať odvolanie ministra, ak vláda získa dôveru a vládna koalícia by to mala rešpektovať,“ skonštatoval.

Podľa politológa z Ekonomickej univerzity v Bratislave Radoslava Štefančíka je opozičná práca PS zatiaľ neviditeľná. „Treba im pripomínať, že zatiaľ čo vláda má sto dní na prípravu, tak opozície sa to netýka,“ uviedol politológ. „Možno, že v NR SR našli záchody a už vedia aj, kde je bufet a koľko v ňom stojí kilo parížskeho šalátu,“ poznamenal kriticky. „Veľmi by ma zaujímalo, čo robí pán Šimečka,“ dodal. Líder PS odôvodnil jemnejší prejav a nečinnosť tým, že slúbili, že budú tvrdou, no konštruktívnou opozíciou a držia sa novej kultúry.

Predseda klubu Michal Šipoš zopakoval postoj strany Slovensko, že Hlas je podľa ich názoru takou istou stranou ako Smer. „Verím, že po týždni novej vlády už všetky demokratické strany pochopili, že ministerstvo vnútra v rukách Hlasu je odistený ručný granát,“ povedal Šipoš. Poslankyňa SaS Mária Kolíková priznala, že ide o neštandardný postup, no vláda podľa nej robí prešľapy ešte predtým, ako jej je vyslovená dôvera. Uviedla, že vláda sa ani nehrá na starosť o verejné blaho. „Stará sa len o vlastnú beztrestnosť,“ dodala.

SaS okrem toho zvažuje podanie trestného oznámenia v súvislosti s postavením čurillovcov mimo služby. Podľa SaS ide o postup v rozpore so zákonom. V piatok má kvôli tomu zasadiť ústavnoprávny výbor. „To je presne to. Keďže ostatné opozičné strany nechceli apriórne „potopiť“ značne absurdnú iniciatívu jednej z opozičných strán, resp. ak nechceli vyzeráť ako tí, ktorí mlčaním alebo neúčastou na tlačovej konferencii akceptujú kroky ministra Šutaja Eštoka, utiekali sa k dosť kostrbatým interpretáciám relevantnosti kroku PS,“ hovorí Lenč.

Foto: TASR, Martin Baumann

Bývalý šéf NAKA Branislav Zurian (vpravo) počas vypočutia pred parlamentným výborom. vo štvrtok 2. novembra 2023. Vľavo minister vnútra Matúš Šutaj Eštok.

Podľa Cirnera začala opozícia konať práve kvôli kritike verejnosti. Lenč vníma návrh na odvolanie Šutaja Eštoka ako neadekvátnu a neskorú reakciu. „Neskorou reakciou môže byť to, že dostatočne rázne a zrozumiteľne nekomunikovali, že sa ohradzujú voči krokom súčasného ministra vnútra,“ uviedol. Málokto však podľa neho zrejme čakal, že minister vnútra a Ficova vláda budú takí aktívni. „V čase, keď sa zvyčajne len pripravuje programové vyhlásenie vlády a opozícia sa len rozhliada ohľadom vlastnej parlamentnej agendy.“

Podľa politológa Cirnera je dobré, že PS už pochopilo, čo je to opozícia a ako sa má správať. „Sú dva týždne aj s cestou vo veľkej – parlamentnej politike. Zo strany vládnej koalície to bol bleskový úder, ktorý ich zaskočil. Lenč si myslí, že dostatočným vyjadrením ich postoja by v tejto chvíli bolo vyjadrenie nedôvery vláde pri hlasovaní o programovom vyhlásení vlády (PVV). Práve v rozprave k PVV by totiž opozičníci mohli hovoriť aj o výhradách k ministrom.“

Podľa Cirnera je však PVV iný boj. „Je to najmä o programových prioritách, zámeroch a ich kritike. Odvolávanie ministra, ktorý je monokratickým orgánom a plne zodpovedá politicky a inak za chod ministerstva, je niečím iným. Ide o konkrétne zlyhania ministra a jeho ministerstva,“ vysvetlil. Úlohu opozičníka si podľa neho najviac užíva Igor Matovič, ktorého Slovensko už v opozícii dobre pozná. „Takisto celkom rýchlo nastúpila SaS (napríklad pán Krúpa) a vidíme aj snahy KDH. Trochu pozadu bolo PS, ale už sa aj to mení,“ konštatuje Cirner.

Opozičný signál, no bez KDH. To chce odvolávať Blahu

Šimečka si je vedomý, že opozícia so 71 poslancami zrejme v odvolávaní neuspeje, no pôjde aspoň

o signál a upriamenie pozornosti na to, čo minister v úrade robí. „Nebudem dopredu hovoriť, aké počty to môžu byť. Zmyslom odvolávania je vyvinúť tlak na to, aby minister skončil, lebo robí škody,“ povedal. Poslankyňa Zora Jaurová pri kritike ministerky kultúry Martiny Šimkovičovej nevylúčila, že dôjde k odvolávaniu ďalších ministrov. PS kritizovalo aj postup nového ministra životného prostredia Tomáša Tarabu. Avizovaná revízia národných parkov je podľa poslanca PS Michala Saba prvým krokom k oslabovaniu ochrany prírody na Slovensku.

Čaputová do skrine, vlajka EÚ preč. Blaha upratoval

Odvolanie Šutaja Eštoka šancu podľa Cirnera určite nemá. „Ale dostane to mediálny priestor, čo znamená, že opozícia môže voľičom odovzdať ich posolstvá, čo si o krokoch a počínaní ministra myslí,“ uviedol. Podobne to vidí aj Lenč, keďže počas procesu odvolávania môžu v dostatočnom časovom rozsahu prezentovať svoje výhrady nielen voči konaniu ministra, ale aj voči politickým a personálnym rozhodnutiam vlády. „Môžu sa adekvátne vymedziť voči nastoleným politikám a systému vládnutia,“ dodal.

Na tlačovke chýbali okrem lídrov SaS Richarda Sulíka a hnutia Slovensko Igora Matoviča aj kresťanskí demokrati, čo obrazu jednotnej opozície nepomohlo. Šimečka podľa svojich slov pozýval všetkých. KDH v reakcii uviedlo, že ohlasovať odvolávanie ministra vnútra v čase, keď vláda ešte nemá dôveru, nie je prejavom novej politickej kultúry.

Predseda poslaneckého klubu Martina Holečková však uviedla, že KDH jasne definovalo svoje červené čiary. „Z prvých krokov ministra vnútra sme vážne znepokojení, a preto, keď príde do parlamentu návrh na jeho odvolanie, budeme hlasovať za,“ reagovala pre Pravdu.

KDH v utorok oznámilo, že chce iniciovať odvolávanie podpredsedu parlamentu za Smer Ľuboša Blahu, ktorý videom na sociálnej sieti pobúril časť politikov aj verejnosti. Po nástupe do úradu si totiž „vylepšil“ svoju kanceláriu. Zvesil portrét prezidentky Zuzany Čaputovej a na stenu si namiesto nej zavesil portrét predstaviteľa najradikálnejšieho komunistického krídla na Kube Che Guevaru. Okrem toho odstránil aj vlajku Európskej únie. KDH to považuje za dehonestujúce správanie a bolo jasné, že nejde len o „nevinné upratovanie“.

Nesúhlasia, aby osoba Che Guevaru bola spájaná s Národnou radou SR. Predseda parlamentu Peter Pellegrini označil Blahovo správanie za „trápne, detinské a zbytočné“. Podľa politológa Michala Cirnera ide pri odvolávaní Blahu viac o symbolickú rovinu. „Keďže KDH nesúhlasí s propagáciou ľavicových teroristov a neúcty k EÚ. Toto je hodnotová otázka,“ hovorí Cirner. Odvolávanie Blahu sa však od avizovaného odvolávania Matúša Šutaja Eštoka líši tým, že Blahu môžu odvolávať aj pred schválením PVV. „Vo výsledku však obe odvolávania dopadnú rovnako, a to napriek tomu, že odvolávanie Ľuboša Blahu bude s veľkou pravdepodobnosťou realizované prostredníctvom tajnej voľby,“ dodal politológ Jozef Lenč.

[ZDROJ](#)